

Raportowanie informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniach z działalności spółek giełdowych

Agnieszka Judkowiak*

Streszczenie: *Cel* – Analiza zakresu informacji na temat instrumentów finansowych w sprawozdaniach z działalności i jego porównanie z ujawnieniami dotyczącymi instrumentów finansowych w sprawozdaniach finansowych spółek giełdowych.

Metodologia badania – W części poświęconej charakterystyce instrumentów finansowych i sprawozdania z działalności posłużono się przede wszystkim metodą studiów literaturowych oraz metodą analizy aktów prawnych. W części empirycznej przyjęto podejście indukcyjne, przejawiające się uogólnieniem wniosków dotyczących ujawniania informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniach z działalności.

Wynik – Najważniejszym wnioskiem wynikającym z badań jest przewaga w dążeniu spółek giełdowych do wypełnienia obowiązków związanych z ujawnianiem informacji o instrumentach finansowych nad koniecznością przedstawienia zagadnień związanych z instrumentami finansowymi w aspekcie bilansowym oraz zarządczym.

Oryginalność/wartość – Wskazanie zakresu ujawnień informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniu finansowym i sprawozdaniu z działalności i ich porównanie.

Słowa kluczowe: instrumenty finansowe, sprawozdanie z działalności zarządu, sprawozdanie finansowe

Wprowadzenie

Globalizacja współczesnego świata, regionalizacja gospodarki światowej, płynność rynków kapitałowych doprowadziły do zmian w zakresie zarządzania finansami, które przejawiają się wzrostem zainteresowania pozyskiwaniem kapitału z rynku papierów wartościowych, a nie jedynie z kredytów bankowych. Wzrasta także znaczenie instrumentów finansowych w aktywności gospodarczej podmiotów niefinansowych, które upatrują w instrumentach finansowych znaczących korzyści finansowych, inwestują, wykorzystują je do pozyskiwania źródeł finansowania działalności lub zabezpieczają przed ryzykiem. Te same czynniki prowadzą do permanentnie zwiększających się potrzeb informacyjnych inwestorów na temat instrumentów finansowych.

* dr Agnieszka Judkowiak, Politechnika Koszalińska, Wydział Nauk Ekonomicznych, e-mail: agnieszka.judkowiak@tu.koszalin.pl.

Spółki giełdowe, wypełniając obowiązki związane z raportowaniem, a także wychodząc naprzeciw oczekiwaniom interesariuszy, przedstawiają coraz bardziej rozbudowane raporty, składające się zarówno informacji finansowych, jak i niefinansowych.

Celem opracowania jest analiza zakresu ujawnianych informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniu z działalności i jego porównanie z ujawnieniami dotyczącymi instrumentów finansowych w sprawozdaniach finansowych spółek giełdowych. Problemem badawczym pracy jest poziom ujawnień informacji na temat instrumentów finansowych w dwóch najważniejszych elementach raportu rocznego, jakimi są sprawozdanie finansowe i sprawozdanie z działalności. Artykuł składa się z czterech części. W pierwszej zaprezentowano istotę instrumentów finansowych, w drugiej poruszono zagadnienia dotyczące sprawozdania z działalności. W części trzeciej przedstawiono wyniki badań nad ujawnieniami informacji o instrumentach finansowych. Ostatnia, czwarta część, została poświęcona wnioskom z badań.

1. Istota instrumentów finansowych

Instrumenty finansowe są trwale związane z działalnością każdej jednostki gospodarczej. Zakres ich wykorzystania jest uzależniony w dużym stopniu od rodzaju prowadzonej działalności. Różnorodność instrumentów finansowych, podyktowana zwiększonymi potrzebami przedsiębiorstw w zakresie działalności inwestycyjnej i finansowej, spowodowała, że zagadnienia dotyczące instrumentów finansowych są przedmiotem zainteresowania nie tylko praktyki, ale i nauki. Konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i odpowiedniej organizacji obrotu instrumentami finansowymi przyczyniły się do uregulowania zagadnień z nimi związanych przez przepisy prawne dotyczące rynku finansowego. Wzrost skali wykorzystania instrumentów w życiu gospodarczym został zauważony przez gremia stanowiące prawo bilansowe.

W obliczu zainteresowania instrumentami finansowymi, ich zdefiniowanie i kontekst przedstawienia mogą mieć charakter funkcjonalny lub prawny. Definicje funkcjonalne przedstawiają instrumenty finansowe jako:

- zespół narzędzi o charakterze pieniężnym wykorzystywanych przez różne podmioty do osiągnięcia różnych celów, co wpływa na różne dziedziny życia gospodarczego i społecznego (Owsiak, 2002, s. 296; Głuchowski, 2001, s. 111),
- papiery wartościowe (Dziawgo, 2007, s. 59; Jajuga, 2005, s. 17), a także instrumenty pochodne i waluty (Czekaj, Raganiewicz, 2008, s. 18),
- instrumenty fiskalne, monetarne i inne środki pozyskiwania pieniądza (Lemonnier, 2011, s. 76),
- formę zobowiązania pieniężnego (Pietrzak, Polański, Woźniak, 2008, s. 21),
- kontrakt zawierany między dwiema stronami, określający ich zależność finansową (Fabrozzi, Peterson Drake, 2009, s. 112).

Prawo finansowe w definicji instrumentu finansowego przedstawia katalog/wykaz składników uznawanych za instrumenty finansowe. Według aktualnej definicji instrumentami finansowym są papiery wartościowe, a także instrumenty niebędące papierami wartościowymi, takie jak: jednostki uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania, instrumenty rynku pieniężnego, finansowe kontrakty terminowe oraz inne równoważne instrumenty finansowe rozliczane pieniężnie, kontrakty *forward* na stopy procentowe; *swapy*: akcyjne, walutowe i na stopę procentową; opcje: kupna lub sprzedaży instrumentów finansowych, na stopy procentowe, walutowe, na wyszczególnione opcje, a także inne podobne instrumenty finansowe rozliczane pieniężnie. Ponadto zalicza się tu pochodne instrumenty towarowe, a także wszelkie inne instrumenty pod warunkiem dopuszczenia ich do obrotu na rynku regulowanym na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej (Dmowski, 2014, s. 50).

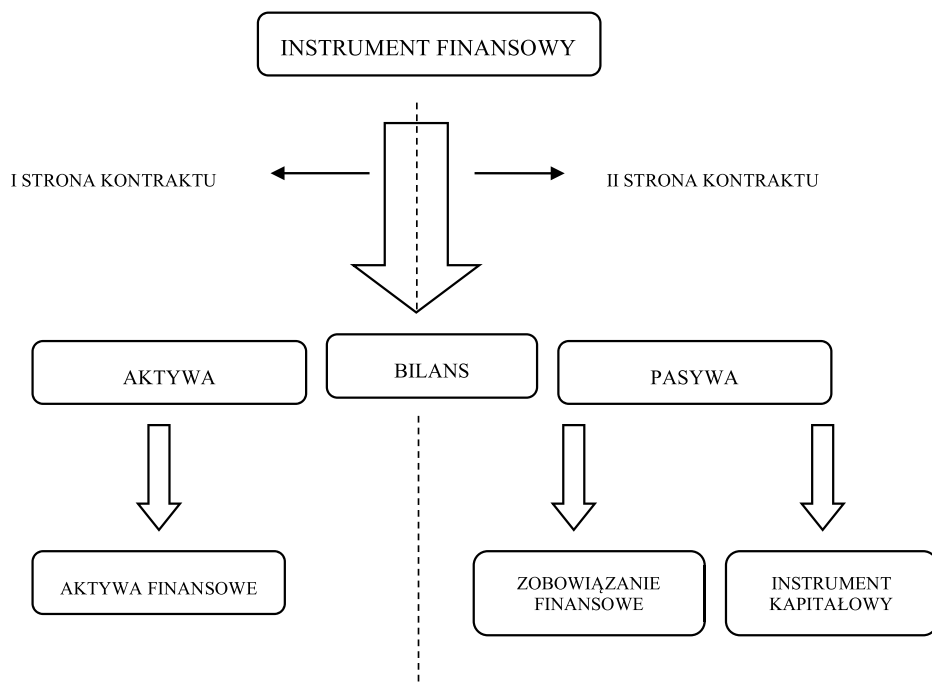
Rozwój rynków finansowych zaowocował stosowaniem szerokiego spektrum instrumentów finansowych, obejmujących zarówno instrumenty tradycyjne, jak i instrumenty inżynierii finansowej (Gos, 2017, s. 114). Doszukiwanie się w instrumentach finansowych znaczących korzyści finansowych, zwiększona aktywność inwestycyjna podmiotów niefinansowych, wzrost zainteresowania pozyskiwaniem kapitału z rynku papierów wartościowych czy świadome zabezpieczanie się jednostek gospodarczych przed ryzykiem stawia niebagatelne wyzwanie przed rachunkowością. W literaturze przedmiotu niejednokrotnie podkreślano, że problematyka rachunkowości instrumentów finansowych, szczególnie w obszarze wyceny i ujawniania w sprawozdaniu finansowym, jest jednym z najtrudniejszych obszarów rachunkowości (Biśta, 2016, s. 128; Czajor, 2013, s. 10; Ożga, 2016, s. 11).

Tematyka rachunkowości instrumentów finansowych znajduje swoje uregulowania w przepisach krajowych, w szczególności w ustawie o rachunkowości (Ustawa, 1994) oraz w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Rozporządzenie, 2001). Wśród regulacji międzynarodowych istnieją obecnie aż cztery standardy bezpośrednio dotyczące rachunkowości instrumentów finansowych. Są to:

- MSR 32, poruszający tematykę prezentacji instrumentów finansowych,
- MSR 39, dotyczący ujmowania i wyceny instrumentów finansowych,
- MSSF 7, stanowiący o ujawnieniach informacji na temat instrumentów finansowych,
- MSSF 9, zastępujący, od 2018 roku, MSR 39¹.

Z perspektywy rachunkowości instrumentem finansowym jest kontrakt, który powoduje powstanie aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego albo instrumentu kapitałowego – u drugiej, co przedstawiono na rysunku 1 (Ustawa, 1994, art. 3 ust. 1 pkt 23).

¹ Mimo zastąpienia od 1 stycznia 2018 roku MSR 39 przez MSSF 9, nowy standard dopuszcza stosowanie dotychczasowej polityki dotyczącej rachunkowości zabezpieczeń według MSR 39.

Rysunek 1. Bilansowe skutki wystąpienia instrumentu finansowego u obu stron kontraktu
 Źródło: Remlein (2008), s. 135.

Przyjmując za punkt wyjścia bilansową definicję instrumentów finansowych, klasyfikuje się je według celu nabycia i możliwość jego realizacji. W związku z tym wyróżnia się następujące ich rodzaje (Rozporządzenie, 2001, art. 5)²:

- aktywa finansowe przeznaczone do obrotu,
- pożyczki udzielone i należności własne,
- aktywa utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu,
- inne zobowiązania finansowe.

Z początkiem 2018 roku sytuacja w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych uległa zmianie. Nowe kryterium klasyfikacji instrumentów finansowych wynika z wejścia w życie MSSF 9. W jednostkach gospodarczych sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF instrumenty finansowe są klasyfikowane według późniejszej ich wyceny, a mianowicie wyróżnia się:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej,
- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie,

² Zbliżona klasyfikacja instrumentów finansowych funkcjonowała do końca 2017 roku w standardach międzynarodowych, kiedy to obowiązywała klasyfikacja zgodna MSR 39.

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- inne zobowiązania finansowe.

Tak istotne zmiany w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych spotęgują, między innymi, rozbieżności w zakresie ujmowania i prezentacji informacji o instrumentach finansowych wśród spółek giełdowych, ze względu na występujący dualizm rozwiązań bilansowych dopuszczonych do stosowania przez te spółki. Już pierwsze sprawozdania finansowe sporządzone za 2018 rok zgodnie z MSSF 9 uwidocznia zakres tych rozbieżności. Oprócz odpowiedniej prezentacji i szeregu ujawnień dotyczących instrumentów finansowych w sprawozdaniu finansowym, spółki giełdowe mają obowiązek dostarczyć użytkownikom raportów rocznych i informacji na temat instrumentów finansowych w sprawozdaniu z działalności zarządu.

2. Sprawozdanie z działalności źródłem informacji pozafinansowych o instrumentach finansowych

Podstawą funkcjonowania efektywnego rynku kapitałowego jest zapewnienie inwestorom dostępu do wiarygodnych i rzetelnych informacji. Zapewnienie odpowiedniego poziomu jakości komunikacji pomiędzy spółką giełdową a inwestorem buduje zaufanie do poszczególnych emitentów, co może wpłynąć na ich wycenę. Podstawowym narzędziem komunikacji spółek giełdowych z otoczeniem inwestorskim, obok prospektu emisyjnego, są przekazywane przez spółki raporty okresowe i bieżące (Mazurczak-Mąka, 2013, s. 223). W przypadku spółek giełdowych komunikacja nie ogranicza się wyłącznie do przedstawiania informacji finansowych w sformalizowanych sprawozdaniach. Dodatkowym kanałem komunikacji tych spółek z interesariuszami są noty objaśniające informacje finansowe oraz raporty opisowe, czerpiące informacje zarówno z rachunkowości finansowej, jak i zarządczej. Przykładem raportu o charakterze opisowym jest sprawozdanie zarządu z działalności, zawierające prezentowane z perspektywy jej kierownictwa informacje kluczowe dla rozwoju jednostki (Hońko, 2014, s. 145).

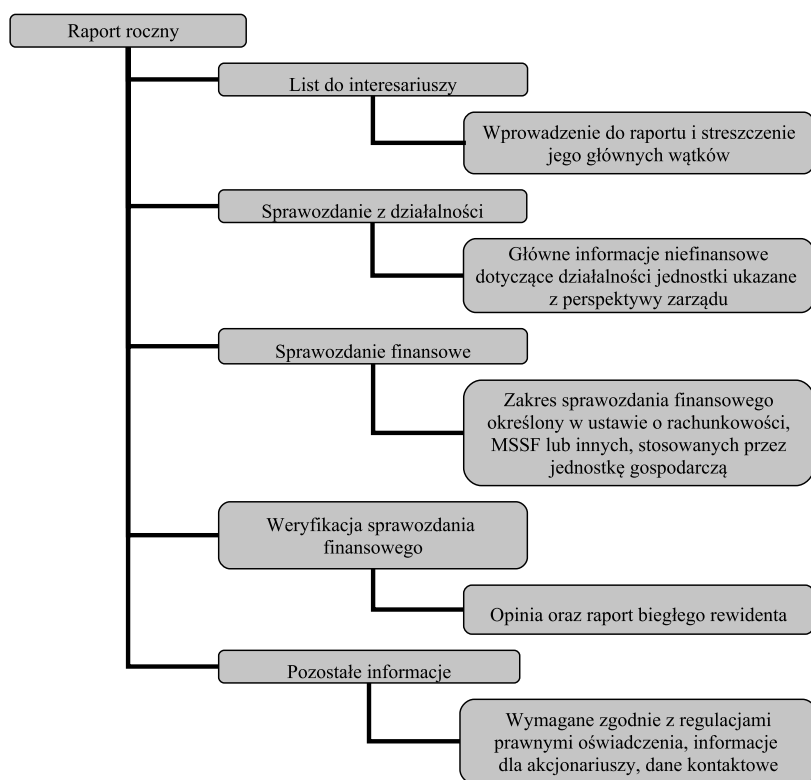
Obowiązek i zakres sporządzania sprawozdania finansowego przez spółki giełdowe wynika z regulacji prawa bilansowego (Ustawa, 1994, art. 45 ust. 4, art. 49 ust. 1), a obowiązek jego udostępnienia do publicznej wiadomości w ramach raportu rocznego – z regulacji dotyczących rynku finansowego (Ustawa, 2005, art. 56, ust. 1, pkt 2; Rozporządzenie, 2009, par. 91, ust. 1). Strukturę raportu rocznego zaprezentowano na rysunku 2.

Z perspektywy niniejszego opracowania najistotniejszym elementem raportu rocznego jest sprawozdanie z działalności³. Sprawozdanie to tworzy kontekst do oceny sytuacji majątkowo-finansowej jednostki gospodarczej oraz osiągniętych przez nią wyników, co przyczynia się do realizacji podstawowego celu sprawozdania finansowego. Jednak

³ Zamiennie stosuje się także: sprawozdania z działalności zarządu, sprawozdanie zarządu z działalności, komentarz zarządu.

podkreślenia wymaga, że sprawozdanie z działalności ma odmienny charakter aniżeli sprawozdanie finansowe, zawiera inne treści oraz inne cele szczegółowe (Mućko, 2012, s. 143).

W ostatnich latach sprawozdanie z działalności uzyskało rangę podstawowego raportu niefinansowego towarzyszącego sprawozdaniom finansowym, o czym mogą świadczyć poświęcone mu regulacje środowiskowe, wydawane na poziomie krajowym (Krajowy Standard Rachunkowości Nr 9) i międzynarodowym (Praktyczne stanowisko – Komentarz zarządu [*Practise Statement Management Commentary*], opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości [International Accounting Standard Board – IASB]) (Walińska, Bek-Gaik, Gad, 2016, s. 53–60).

Rysunek 2. Podstawowe elementy raportu rocznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Krasodomska (2014), s. 106; Rozporządzenie (2009), par. 91 ust. 1.

Sprawozdanie z działalności zarządu powinno uwzględniać informacje dotyczące stanu majątkowego i sytuacji finansowej, w tym ocenę uzyskiwanych efektów oraz wskazanie czynników ryzyka i opis zagrożeń. Pełną listę ujawnień wskazuje ustawa o rachunkowości (Ustawa, 1994, art. 49–49b). Przepisy ustawy o rachunkowości obligują spółki giełdowe do przedstawiania w sprawozdaniu z działalności informacji o instrumentach finansowych w za-

kresie ryzyka: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie jest narażona jednostka, a także o przyjętych przez jednostkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym. Podobny zakres ujawnień informacji o instrumentach finansowych jest wymagany przez przepisy rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych (Rozporządzenie, 2009) oraz KSR 9.

Celem sprawozdania z działalności jest wzbogacenie wiedzy o jednostce dzięki dostarczeniu jego użytkownikom istotnych informacji uzupełniających sprawozdanie finansowe oraz informacji dodatkowych ułatwiających ocenę jednostki, w tym jej działalności, sytuacji, zamierzeń i perspektyw rozwoju (KSR 9, par. 4.1). W związku z tym podjęto próbę zweryfikowania, czy zaprezentowany w sprawozdaniu z działalności punkt widzenia zarządu w zakresie instrumentów finansowych wzbogaca wiedzę interesariuszy na temat instrumentów finansowych.

3. Przegląd informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniach z działalności spółek giełdowych

W celu zobrazowania problematyki ujawniania informacji o instrumentach finansowych przeanalizowano sprawozdania finansowe i sprawozdania z działalności spółek z sektora spożywczego za rok 2016⁴. Weryfikacji poddano roczne raporty 17 krajowych spółek z branży spożywczej: Ambra SA, Atlanta Poland SA, Colian Holding SA, Gobarto SA, Grupa Żywiec SA, Helio SA, Indykpol SA, Krynica Vitamin SA, Makarony Polskie SA, Pamapol SA, Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego Pepees SA, Seko SA, Tarczyński SA, Wawel SA, Wilbo SA, Zakłady Mięsne Henryk Kania SA, Zakłady Przemysłu Cukierniczego Otmuchów SA, Zakłady Tłuszczowe Kruszwica SA. Wybór branży spożywczej był konsekwencją zainteresowań autorki zagadnieniami związanymi z instrumentami finansowymi wśród podmiotów niefinansowych, a dodatkowo liczba spółek z sektora spożywczego umożliwiła przeprowadzenie wnikliwej analizy na potrzeby opracowania.

Główną metodą badawczą był przegląd i analiza sprawozdań z działalności w celu identyfikacji ujawnień informacji o instrumentach finansowych. Ponadto poddano analizie sprawozdania finansowe w celu porównania informacji o instrumentach finansowych zamieszczonych w tych obu elementach raportu rocznego.

W pierwszej kolejności sprawdzono, jakie informacje o instrumentach finansowych spółki giełdowe przedstawiają w sprawozdaniach finansowych. Założeniem tej części badania nie była weryfikacja wypełniania obowiązków informacyjnych nałożonych na spółki giełdowe przez prawo bilansowe i finansowe, lecz przygotowanie punktu odniesienia do porównania zawartości informacyjnej na temat instrumentów finansowych w obu elementach raportu rocznego. Zakres ujawnianych informacji na temat instrumentów finansowych w sprawozdaniu finansowym przedstawiono w tabeli 1.

⁴ W momencie przygotowywania artykułu nie były dostępne jeszcze raporty roczne za rok 2017.

Tabela 1

Ujawnienia informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniach finansowych

Wyszczególnienie	Liczba spółek	%
Polityka rachunkowości w zakresie instrumentów finansowych	11	65
Klasyfikacja aktywów finansowych	12	71
Klasyfikacja zobowiązań finansowych	10	59
Porównanie wartości bilansowej z wartością godziwą	11	65
Hierarchia wartości godziwej	7	41
Wpływ instrumentów finansowych na wynik finansowy	7	41
Stosowanie rachunkowości zabezpieczeń	6	35
Zarządzanie ryzykiem finansowym	16	94

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych za rok 2016 spółek giełdowych z sektora spożywczego.

Systematyka ujawnień zaprezentowanych w tabeli 1 wynika z kolejności przedstawiania treści dotyczących instrumentów finansowych w sprawozdaniach finansowych. Spółki giełdowe są zobligowane do ujawniania szerokiego zakresu informacji o tych instrumentach. Przedstawiane ujawnienia w tym zakresie są najczęściej pojawiającymi się informacjami w sprawozdaniach finansowych. Sądząc po częstotliwości ujawnień, największą wagę przypisuje się informacjom dotyczącym zarządzania ryzykiem. W ramach tych ujawnień przedstawiane są następujące informacje:

- charakterystyka ryzyka finansowego w spółce wraz z wyszczególnieniem instrumentów finansowych najbardziej narażonych na ryzyko,
- informacje dotyczące ryzyka kredytowego ze wskazaniem instrumentów najbardziej narażonych na tego rodzaju ryzyko i polityki kredytowej,
- informacje dotyczące ryzyka walutowego – wskazanie ekspozycji na ten rodzaj ryzyka,
- informacje o ryzyku stopy procentowej – wskazanie instrumentów podlegających zmiennemu oprocentowaniu wraz z polityką postępowania,
- informacje o ryzyku zmiany ceny,
- analizy wrażliwości na ryzyko rynkowe,
- informacje o ryzyku płynności.

Podobnej analizie poddano sprawozdania z działalności. Jak wcześniej wskazano, regulacje prawne nakładają na zarząd obowiązek przedstawienia w sprawozdaniu z działalności informacji dotyczącej ryzyka związanego z instrumentami finansowymi. Zakres ujawnionych informacji przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2

Ujawnienia informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniach z działalności zarządu

Wyszczególnienie	Liczba spółek	%
Opis czynników ryzyka i zagrożeń	14	82
Informacje na temat ryzyka stopy procentowej	8	47
Informacje na temat ryzyka walutowego	11	65
Informacja na temat ryzyka kredytowego	9	53
Informacje o ryzyku płynności	9	53
Informacja o ryzyku cenowym	9	53

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności zarządu za rok 2016 spółek giełdowych z sektora spożywczego.

W sprawozdaniach z działalności najczęściej przedstawianą informacją jest opis czynników ryzyka i zagrożeń. Charakterystyka poszczególnych rodzajów ryzyka jest prezentowana w zależności od ich występowania w jednostce gospodarczej. W większości spółek w tej części sprawozdania z działalności dodatkowo ujawniane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego i związanego z otoczeniem, w którym jednostka prowadzi działalność. W pojedynczych sprawozdaniach z działalności wystąpiły dodatkowe informacje na temat instrumentów finansowych, jak na przykład wycena instrumentów finansowych, czy informacje dotyczące wartości godziwej.

Uwagi końcowe

Z przeprowadzonych badań wynika, że sprawozdania finansowe przedstawiają znacznie bardziej rozbudowaną informację na temat instrumentów finansowych aniżeli sprawozdania z działalności, co jest wynikiem nałożonych na spółkę obowiązków informacyjnych.

Zgodnie z zaleceniami IASB co do sposobu prezentacji informacji w ramach komentarza zarządu, informacje w sprawozdaniu z działalności powinny być jasne i proste oraz spójne ze sprawozdaniem finansowym. Ponadto informacje w sprawozdaniu zarządu nie powinny zawierać informacji już raz prezentowanych w notach dodatkowych, jak również informacji zbyt ogólnych i nieistotnych (Krasodomska, 2011, s. 101). Biorąc pod uwagę wytyczne dotyczące sposobu prezentacji informacji w sprawozdaniu z działalności oraz przeprowadzone badania, można wskazać, że częstą praktyką spółek jest powielanie treści ze sprawozdania finansowego w sprawozdaniu z działalności. Innym sposobem wypełniania obowiązków dotyczących ujawniania informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniu zarządu jest zamieszczenie adnotacji odsyłającej do noty dotyczącej instrumentów finansowych w sprawozdaniu finansowym. Zdaniem autorki takie praktyki kłócą się z ideą sprawozdania z działalności. Autorka uważa, że informacje powielane ze sprawozdania finansowego nie uzupełniają treści z zakresu instrumentów finansowych, a służą jedynie wypełnieniu obowiązku informacyjnego wynikającego z regulacji prawnych. Umieszczenie tych samych

treści w obu elementach – sprawozdaniu finansowym i sprawozdaniu z działalności – narusza zasadę przedstawiania informacji o instrumentach finansowych z perspektywy różnych podmiotów – sporządzającego sprawozdanie finansowe i zarządzającego.

Literatura

- Bišta, A. (2016). Wycena instrumentów finansowych w wartości godziwej a kontrowersje wokół nowego modelu sprawozdawczości finansowej. W: *Ewolucja sprawozdawczości i rewizji finansowej w systemie rachunkowości*, red. M. Andrzejewski (s. 128–144). Warszawa: Difin.
- Czajor, P. (2013). *Instrumenty finansowe w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Czekaj, J., Raganiewicz, J. (2008). Instrumenty finansowe. W: *Rynki, instrumenty i instytucje finansowe*, red. J. Czekaj (s. 45–76). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Dmowski, A. (2014). *Opodatkowanie pochodnych instrumentów finansowych podatkiem dochodowym od osób prawnych. Aspekty prawne, podatkowe i bilansowe*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Dziawgo, S. (2007). *Rynek finansowy. Istota – instrumenty – funkcjonowanie*. Warszawa: SKwP.
- Fabrozzi, F.J., Peterson Drake, P. (2009). *Finance: Capital Markets, Financial Management and Investment Management*. USA: John Wiley & Sons.
- Głuchowski, J. (2001). *Leksykon finansów*. Warszawa: PWE.
- Gos, W. (2017) Instrumenty finansowe. W: W. Gos, S. Hońko, M. Janowicz, K. Winiarska, *Rachunkowość finansowa dla zaawansowanych*. Warszawa: Difin.
- Hońko, S. (2014). Sprawozdanie z działalności jako źródło informacji o oddziaływaniu jednostki na środowisko. *Ekonomia i Środowisko*, 3 (50), 144–155.
- Jajuga, K. (2005). Rynki i instrumenty finansowe – wprowadzenie. W: K. Jajuga, T. Jajuga, *Inwestycje. Instrumenty finansowe. Ryzyko finansowe. Inżynieria finansowa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Krasodomska, J. (2014). *Informacje niefinansowe w sprawozdawczości spółek*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.
- Krasodomska, J. (2011). Komentarz zarządu w świetle wytycznych Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 61 (117), 86–106.
- KRS 9. Krajowy Standard Rachunkowości Nr 9 Sprawozdanie z działalności.
- Lemonnier, M. (2011). *Europejskie modele instrumentów finansowych. Wybrane zagadnienia*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Mazurczak-Mąka, A. (2013). Raporty okresowe spółek notowanych na rynku regulowanym w Polsce jako podstawowe źródło informacji dla inwestorów. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 174, 223–235.
- Mućko, P. (2012). Atrybuty sprawozdania z działalności na tle sprawozdania finansowego. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 66 (122), 143–152.
- Owsiak, S. (2002). *Podstawy nauki finansów*. Warszawa: PWE.
- Ożga, P. (2016). *Rachunkowość instrumentów pochodnych*. Warszawa: C.H. Beck.
- Pietrzak, B., Polański, Z., Woźniak, B. (2008). *System finansowy w Polsce*. T. 1. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

- Remlein, M. (2008). Instrumenty finansowe. W: *Rachunkowość finansowa. Część 2: Rachunkowość dla zaawansowanych*, red. W. Gabrusewicz. Warszawa: SKWP.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych. Dz.U. 2017, poz. 277.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim. Dz.U. 2013, poz. 133.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, tekst jednolity. Dz.U. 2018, poz. 395 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Dz.U. 2017, poz. 1768 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Dz.U. 2018, poz. 512.
- Walińska, E., Bek-Gaik, B., Gad, J. (2016). *Sprawozdawczość finansowa i niefinansowa przedsiębiorstwa – w kierunku integracji*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

REPORTING INFORMATION ON FINANCIAL INSTRUMENTS IN THE MANAGEMENT COMMENTARIES OF LISTED COMPANIES

Abstract: *Purpose* – Analysis of the scope of information on financial instruments in the management commentaries and its comparison with disclosures regarding financial instruments in the financial statements of listed companies.

Design/methodology/approach – In the part devoted to the characteristics of financial instruments and the management commentaries, first of all, the method of literature studies and the method of analyzing legal acts were used. In the empirical part, an inductive approach has been adopted that generalises the conclusions regarding the disclosure of information about financial instruments in the management commentaries.

Findings – The most important conclusion resulting from the research is the advantage in the pursuit of listed companies to fulfill the obligations related to the disclosure of information on financial instruments over the need to present issues related to financial instruments in the financial and management aspects.

Originality/value – Indication of the scope of disclosures about financial instruments in the financial statements and management commentaries and their comparison.

Keywords: financial instruments, management commentaries, financial statements

Cytowanie

Judkowiak, A. (2018). Raportowanie informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniach z działalności spółek giełdowych. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 4 (94/1), 109–119. DOI: 10.18276/frfu.2018.94/1-10.